

EU:n digi- ja datasääntely kuntasektorille -tiivistelmä

Koonti kansallisista
viranomaisista
11/2025

Tiivistelmä säädöksistä

Avoimen datan direktiivi
Open Data Directive (ODD)

Avoimen datan direktiivin tavoitteena on yhtenäistää ja selkeyttää julkisen sektorin hallussa olevan avoimen datan uudelleenkäytön ehtoja ja käytäntöjä sekä edistää datan saatavuutta uudelleenkäyttöä varten.

Datanhallinta-asetus
Data Governance Act (DGA)

Datanhallinta-asetuksella pyritään edistämään julkisen sektorin elinten hallussa olevan muun kuin avoimena datana annettavissa olevan datan uudelleenkäyttöä. Lisäksi asetuksessa säännellään datan välityspalveluja sekä data-altruismia.

Datasäädös
Data Act (DA)

Datasäädös tarkoittaa, kuka voi luoda datasta arvoa ja millä edellytyksillä. Tarkoituksena on varmistaa datan arvon oikeudenmukaisempi jakautuminen. Keskiössä on sääntely käyttäjän mahdollisuudesta hyödyntää verkkoon liitettyjen tuotteiden (IoT-laite) ja niihin liittyvien palveluiden käytöstä tuotettua dataa.

eIDAS-asetus
European Digital Identity Regulation

eIDAS-asetuksella on tarkoitus helpottaa rajat ylittävää sähköistä asiointia ja varmistaa luotettavien identiteettiratkaisujen saatavuus EU:ssa. Jäsenvaltioiden velvollisuutena on tarjota eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakko, jolla käyttäjä voi tunnistautua, osoittaa tietoja ja tehdä allekirjoituksia.

Yhteinen digitaalinen palveluväylä -asetus
Single Digital Gateway Regulation (SDG)

Yhteinen digitaalinen palveluväylä -asetuksella pyritään mahdollistamaan helppo ja keskitetty pääsy tietoon erilaisista hallinnollisista menettelyistä ja palveluista. Tavoitteena on edistää sisämarkkinaoikeuksien toteutumista, kuten henkilöiden ja palvelujen vapaata liikkuvuutta.

Yhteentoimiva Eurooppa -säädös
Interoperable Europe Act (IEA)

Yhteentoimiva Eurooppa -säädöksen tavoitteena on edistää Euroopan laajuisten digitaalisten julkisten palveluiden yhteentoimivuutta ja rajat ylittävää tiedonvaihtoa erilaisin yhteentoimivuutta edistävin menettelyin.

Tekoälysäädös
Artificial Intelligence Act (AIA)

Tekoälysäädös perustuu tekoälyjärjestelmien riskiperusteiseen luokitteluun. Tarkoitus on lisätä luottamusta tekoälypohjaisiin ratkaisuihin ja varmistaa, että EU:ssa käytettävät tekoälyjärjestelmät ovat vaatimusten mukaisia.

Kuntien näkökulmasta keskeisiä viranomaisia

- **Avoimen datan direktiivi**

- [Valtiovarainministeriö](#): Kansallisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen
- [Digi- ja väestötietovirasto](#): Avoindata.fi-sivuston ylläpito

- **Datanhallinta-asetus**

- [Liikenne- ja viestintäministeriö](#): Kansallisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen
- [Liikenne- ja viestintävirasto Traficom](#): Datan välityspalveluiden tarjoajien ja data-altruismipohjaisten organisaatioiden valvonta ja rekisteröinti, Euroopan datainnovaatiolautakunnan työhön osallistuminen
- [Tilastokeskus](#): Suojatun datan uudelleenkäytön yleinen tukipiste
- [Digi- ja väestötietovirasto](#): Suojattudata.fi-sivuston ylläpito

- **eIDAS-asetus**

- [Valtiovarainministeriö](#): Kansallisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen
- [Digi- ja väestötietovirasto](#): Kansallisen eurooppalaisen digitaalisen identiteettilompakon kehittäminen, digitaalisen henkilöllisyystodistuksen myöntäminen ja henkilöllisyyden linkittämisen toteutus
- [Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin Kyberturvallisuuskeskus](#): luottamuspalveluiden hyväksyntä ja valvonta

- **Yhteinen digitaalinen palveluväylä -asetus**

- [Työ- ja elinkeinoministeriö](#): Kansallisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen
- [KEHA-keskus](#): Koordinoi asetuksen kansallista toimeenpanoa ja vastaa OOTS-järjestelmään liittyvien kansallisten asiointien ja rekisterien integraatiosta

- **Yhteentoimiva Eurooppa -asetus**

- [Valtiovarainministeriö](#): Kansallisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen ja keskitetty yhteyspiste

- **Datasäädös**

- [Liikenne- ja viestintäministeriö](#): Kansallisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen
- [Liikenne- ja viestintävirasto Traficom](#): Datakoordinaattori eli keskitetty yhteyspiste säädöksen soveltamisen kysymyksissä ja säädöksen noudattamista valvova viranomainen
- [Kilpailu- ja kuluttajavirasto](#): Datalukutaidon ja ymmärryksen lisääminen (HE ehdotus)
- [Kuluttaja-asiamies](#): Kuluttajien informointi sopimusasioissa (HE ehdotus)
- [Tietosuojavaltuutettu](#): Henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat (HE ehdotus)

Kansalliset viranomaiset tekoälysäädöksen osalta

- Liikenne- ja viestintävirasto Traficom: keskitetty yhteyspiste, avoimuusvelvoitteiden valvonta, suuririskisten tekoälyjärjestelmien vaatimustenmukaisuuksien tarkastaminen
- Tietosuojavaltuutettu: kiellettyjen tekoälykäytäntöjen valvonta
- Työ- ja elinkeinoministeriö: suuririskisten tekoälyjärjestelmien vaatimustenmukaisuuksien tarkastaminen – ilmoittamisesta vastaava viranomainen sekä kansallinen toimeenpano
- Sosiaali- ja terveysministeriö ja aluehallintovirastojen työsuojelun vastualueet: suuririskisten tekoälyjärjestelmien vaatimustenmukaisuuksien tarkastaminen
- Energiavirasto: markkina- ja turvallisuusvalvontaviranomainen
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes: markkina- ja turvallisuusvalvontaviranomainen
- Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus: markkina- ja turvallisuusvalvontaviranomainen
- Sosiaali- ja terveysalan lupavirasto: markkina- ja turvallisuusvalvontaviranomainen
- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus: markkina- ja turvallisuusvalvontaviranomainen
- Finanssivalvonta: markkina- ja turvallisuusvalvontaviranomainen

Kuntien näkökulmasta keskeisiä viranomaisia

Valtiovarainministeriö

- Avoimen datan direktiivin kansallisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen
- eIDAS-asetuksen kansallisen täytäntöönpanon koordinointi
- Yhteentoimiva Eurooppa –säädöksen kansallinen toimeenpano ja keskitettynä yhteyspisteenä toimiminen (JulkiCT)

Työ- ja elinkeinoministeriö

- Tekoälynsäädöksen suuririskisten tekoälyjärjestelmien vaatimustenmukaisuuden tarkastaminen ja ilmoittamisesta vastaava viranomainen sekä kansallinen toimeenpano
- Yhteinen digitaalinen palveluväylä – asetuksen kansallisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen

Tietosuojavaltuutettu

- Tekoälynsäädöksen kiellettyjen käytäntöjen valvonta
- Datasäädöksen henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat

Sosiaali- ja terveysministeriö ja aluehallintovirastojen työsuojelu

- Tekoälynsäädöksen suuririskisten tekoälyjärjestelmien vaatimustenmukaisuuksien tarkastaminen

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

- Datanhallinta-asetuksen mukainen datan välityspalveluiden tarjoajien ja data-altruismipohjaisten organisaatioiden valvonta ja rekisteröinti
- Datasäädöksen mukainen datakoordinaattori ja keskitetty yhteyspiste kaikissa soveltamiseen ja täytäntöönpanoon liittyvissä asioissa
- eIDAS-asetuksen mukaisten luottamuspalveluiden hyväksyntä ja valvonta (Kyberturvallisuuskeskus)
- EUDI-lompakkoa hyödyntävien asiointipalvelujen rekisteri luottavista osapuolista
- Tekoälynsäädöksen mukainen keskitetty yhteyspiste, avoimuusvelvoitteiden valvonta ja suuririskisten tekoälyjärjestelmien vaatimustenmukaisuuksien tarkastaminen

Tilastokeskus

- Datanhallinta-asetuksen kansallisena suojatun datan uudelleenkäytön yleinen tukipiste

Patentti- ja rekisterihallitus

- Oikeushenkilön tunnistetietojen myöntäminen EUDI-lompakkoon

Liikenne- ja viestintäministeriö

- Datanhallinta-asetuksen kansallisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen
- Datasäädöksen kansallisesta toimeenpanosta vastaava viranomainen

Digi- ja väestötietovirasto

- Avoimen datan direktiivin keskitetyn tietopisteen (Avoindata.fi) ylläpito
- Datanhallinta-asetuksen keskitetyn tietopisteen (Suojattudata.fi) ylläpito
- eIDAS-asetuksen mukaisen kansallisen EUDI-lompakkosovelluksen kehitys ja digitaalisen henkilöllisyystodisteen toteutus
- Luonnollisten henkilöiden tunnistetietojen tarjoaminen
- Lompakon käyttäjätuki

KEHA-keskus

- Asetuksen yhteisestä digitaalisesta palveluväylästä kansallisen toimeenpanon koordinointi
- Once Only Technical System – järjestelmään (OOTS) liittyvien kansallisten asiointien ja rekisterien integraatio

Jaana Jormanainen
Projektipäällikkö/erityisasiantuntija

Oona Ojajärvi
Juristi

Niina Erkkilä
Projektikoordinaattori

www.kuntaliitto.fi